

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold., 30 kr., za en mesec 1 gold., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajev. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa". Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

Jungmanova svečanost.

Jutri praznuje češki narod velik god, spomin na stoletnico rojstvenega dneva Josipa Jungmana, vzbuditelja češke literature in vsega češkega narodnega razvoja, kakor se denes kaže na občudovanje drugim narodom, posebno Slovanom.

Češki narod je bil hudo udarjen in globoko potisnen, na videz že uničen po bitvi pri Beli gori. Nemški tirani, nemški in domači jezuiti so bili pomandrali slovanski češki narod — Jungman ga je zopet vzbudil.

Jungman je, kakor naš Vodnik, našel celo polje češčine pusto ležati. Kakor naš Vodnik — samo da duševno večji in močnejši — zavzel se je za zapuščeni materini jezik, ter temelj položil k zdaj mnogo razviti češki literaturi, katera je zopet podlaga vsega velikanskega političnega gibanja na Češkem.

Lotil se je lepoznavske literature in češkemu narodu dal knjigo, berila v roke. Okolo njega se je zbralo kmalu lepo število somišljenikov in sodelavcev. Med temi prvimi delavci je bil tudi Fr. Palacki, ki je stoletnico svojega prijatelja še doživel in bode po zaslugi čestni od vsega naroda praznoval z narodom vred slavo Jungmanovo in svojo, bode videl, kako bode češki narod hvaležno pokleknil na grob svojega probuditelja.

In ne samo češki narod. Vsi Slovani se udeležimo duševno te slavnosti in slava kličemo spominu češkega literata in rodoljuba Jungmana, — dobro vedoči, da smo na časti, slavi in napredovanji enega dela velikega Slovanstva, deležni vsi deli, vsi Slovani.

„Tagblatt“ — dr. Bleiweis-ov „bavbav“.

Stari protivnik našega lista, „Novice“ — ali ker „Novice“ govoreče o nas ne jemlje rade lista v zobe, temuč rajše osebe pri listu, govorimo še mi z imenom — glavni urednik Novic, dr. Bleiweis ima v polemiki presneto malo dovtipa. Dokaz temu je to, da že šest dolgih let zmirom ono in isto orožje potrebuje, da bi „Slov. Narod“ potolkel ali „uničil“, kar storiti je bil že pri drugi številki (če ne še pred prvo) zaprisegel, da si nij šlo. On namreč zasadi svoje razkavo praktičarsko pero, pa svojim vernim zapiše, da je „Slov. Narod“ le slovenski „Tagblatt“. To ponavlja mnogozasluzeni mož že šest let vse vprek, kadar koli ga srčna stiska sili, „Slovenskemu Narodu“ eno „založiti“. In ne moremo si, da ne bi mislili, da si urednik „Novic“ in „Pratike“ vesel roke mane in je v duši prepričan, da kaj hujšega „Slovenskemu Narodu“ nij mogel očitati, kakor če ga je „Tagblattu“ primeril. Ta „Tagblatt“ se zdi dr. B—u kakor tista Samsonova kost, ki je vse filistre potolkla, ali kakor turkomórni buzdovan kraljeviča Marka. In ta buzdovan „Tagblatt“ so oče prvak zopet v zadnjem listu „Novic“ zavzdignili, da bi zamahnili na dva protivnika ob enem potu na nas in na novi „Slovenski Tednik“.

Tako je prišel ta „Tagblatt“ v veliko ime po hribih, če kam same „Novice“ zahajajo. Bog ve kako si ga strašnega, nevarnega in hudega mislijo oni, ki samo „Nov.“ verujejo. Kajti v njih vidimo včasih kakov dopis, ki iz hribov prijezdih, pa se z žegnano vodo pokropi in tri križe naredi, predno

izgovori ali napiše, huj! strašno ime „Tagblatt“. Samo še tega manjka, da bi sedem „Novičnikov“ skup stopilo (magari urednik „Nov.“ najnaprej) za veliko sūlico prijelo in kakor povestnih sedem Švabov na ta strašni zmaj marširalo!

Ali če si tega noviškega popanca ogledamo od bližje, vidimo, da je prav za prav le zajec sedmih Švabov, ali vetrni mlin Don Kizotov. Kajti kaj je „Tagblatt“? Kakšna strahovitost je v njem? Nič. Najslabši list, najnemarnejše uredovan. Nek novinar iz Dunaja, ustavoverec, je baje te dni drugemu ustavovercu rekel, da ga gotovo stavec s škarjami redigira. Vpliva nema nobenega, bralcev strašno malo, in od dne do dne je na tem, da ga bo zmanjkalo. Vse druge novine v Avstriji se za „Tagblatt“ niti ne zmenijo, samo „Novice“ ga v resen poštrev jemlje in tako reklamo zanj delajo.

Da bi pa na te primere „Novic“ resno odgovarjali, nij vredno, ker niso samo otročje temuč naravnost bedaste.

Sicer pa „Novičar“ misli, da glavna pregreha zoper slovenski narod nij tolikanj protivljenje proti naši narodnosti, nego temveč to, če kdo Bleiweis-Costo za „nezmotnega“ ne prizna. Za to je pa jalov „Tagblatt“ naredil za največji „bavbav“ in misli, da mu bodo pametni ljudje verovali, kakor pastir, ki vranam slamnato strašilo v koruzo postavi.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 11. julija.

Avstrijski ministri so se posvetovali, ali bi sklicali deželne zборе pred

Listek.

Meta Holdenis.

(Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez.)

Poslovenil Dav. Hostnik.

Prvi del.

II.

(6. nadaljevanje.)

Olikan je tist človek, ki razumeva svojo stvar dobro, poleg tega pa še o drugih stvarih nekaj vé. Gospod Mauserre se je s svojimi stvarjo čudovito mnogo pečal; imel je za njo okus in oliko. Imel je navadno rekati, da je diplomacija umetelnost, ki obsega v sebi še štiri druge: umetelnost, podučevati se, ki terja oči in ušesa; umetelnost, učiti druge, koje prvi pogoj je ta, da se znamo postaviti v njihov položaj; umetelnost svetovati, — najkрасnejša izmed vseh; končno umetelnost posredovanja, pri kateri mora duhu pomagati značaj. Po mojej misli je bil on v vseh štirih enako izvrsten. Ministerstvo je nje-

gove depeše jako cenilo; meni jih je čital več, zdele so se mi izvrstne, klasične. Veliko diplomatov svetuje svoji vladi iz raznih uzrokov samo to, kar je njej po godu; rajši jo prevarjajo, nego da bi jej kaj neugodnega povedali. Gospod Mauserre pa je menil, da se onečesti, ako zamolči neprijetne, a ipak vedenju koristne resnice. Izjavljal pa jih je tako prekanjeno, da se je njegov predlog vsedgar sprejemal. V razgovoru z inostranskimi ministri je bil ponosen, a izkazoval jim je ipak zasluženost čast. Menil je, da je malovredno dejanje znamenje malega duha, katero končno umori avtoriteto; da je velika tajnost pregovoriti brez laži, ki je bila po njegovem mnenju „oslovski most“. Nijena stvar ne krči tako duha kakor strah, da bi človek ne bil prevarjen; ta strah je bolezen mnogih politikarjev, katerim preobilnost v nezaupnosti jemlje izvrstne prilike. Gospod Mauserre nij imel navade da bi lahko mišljeno veroval; a velikodušne reči je rad urno zaupal, pa se zaradi tega tudi nikdar

nij kesal. Ta velikodušnost v občutkih strinjala se mu je i z načinom mišljenja. Ogledaval je vsako stvar od najboljše strani. Veroval je v poglobitve ideje in v njih možnost. Pripoznaval je slučajnost v svetovnih spremelah; vedel je, da mājhene nezgode in mājhene intrige ne razlagajo popolno zgodovine človeškega rodú; da je javno mnenje pravi pravcati vladar svetá; da je vse, kar se velikega zgodi, zmaga ali propad ene ideje. Zaničeval je empirike, pa tudi utopiste, zapletal je obojne v svoje govore, ki so mi izčistili duh, razsvetlili mi več stvari, ter me silili, naj s čitanjem obrusim sramotno nevednost.

S časom so dobili najini razgovori bolj intimen značaj; niso se raztezali samo na politiko in slikarstvo, nego i o svojih zadevah mi je gospod Mauserre začel govoriti. Jako prijazno se mi je zdelo, da sem si pridobil zaupanje možá, kateremu je bilo zaradi situacije in premoženja moči dospeti do vsega. Nij me malo osupnilo, ko sem za-

državnim ali pozneje. Minister notranjih zadev je zagovarjal, da se prej deželni zbori skličejo, a nij gotovo, ali bode prodrl s svojim mnenjem pri drugih ministrih. V osmih dneh morajo ministri poročati cesarju o svojih sklepih. Državni zbor se bode neki že meseca avgusta razpustil in tačas se tudi volitve za direktni državni zbor razpišejo. Volitve bi se potem meseca septembra vršile; a državni zbor bi se sklical koncem oktobra ali početkom novembra. Po drugih poročilih bi direktne volitve že 20. avgusta začele. — Sicer pa vladá pridno razpušča politična in druga društva. Zdaj je ta osoda zadela odbor avstrijskega učiteljskega društva, katerega predsednik je bil Bobies. Ta odbor se je predrznil in vladi odposlal vlogo, v kateri se je pritožil zoper vladno postopanje proti Bobiesu. „Deutsche Zeitung“ imenuje odlok ministerstva, po katerem je bil razpuščen ta učiteljski odbor, „konsistorijalni odlok naše katoliško ustavne vlade“.

Češki „Narodni Listy“ najbolj razširjen organ češke narodne stranke protestira v članku od 9. julija pod naslovom „jezuitska politika med Čehi“ proti nenarodni tako zvani katoliški politiki in pravi, da v Čehih velja samo češka ne pa rimska politika.

V **Dalmaciji** si dve veliki stranki nasproti stojite; narodnjaci in in Danilovci, kateri so se zvezali z Lahoni. Dozdaj imajo narodnjaci najboljše upanje, da zmagajo pri volitvah v državni zbor. Na otocih Lisa, Lesina in Brača kandiduje Vrankovič od narodne strani. „N. F. P.“ toži, da stvari za ustavovernoga Danila in Lahone ne stoje dobro. „Pred volitvami, govori ta list, mora se napraviti zveza med Bajamontem in Lapenom in med petimi državnimi poslanci, ako hoče ta stranka zmagati. Tudi vlada mora, da pripomaga k zmagi ustavovernih kandidatov imenovati predsednika pri namestništvu in se požuriti z zidanjem dalmatinskih železnic. Sicer se je bati, da hrvatski aneksionisti na Dalmatinskem vedno več tal si pridobe.“ Tedaj vlada, to je poslednji pripomoček! Čemu volitve? vlada naj imenuje poslance pa bode mir vsemu besedovanju.

Hrvatski „Obzor“ **Čehom** svetuje, naj popuste pasivno politiko in gredo v državni zbor. Torej vsi avstrijski Slovani to žele, morda se bodo Čehi naposled vendar udali.

Vnanje države.

Francoska vlada je tudi pri razpravljani nove vojne postave ostala pri svojem načelu, da hoče ohraniti „mir“ v deželi. Zato je izbrisala iz vladnega načrta vse, kar bi bilo utegnulo dati povod k debatam. Tako

člen o intendanturi in o okrajni armadi, katera se bosta razpravljala pozneje. Sicer pa se vladni načrt ne razločuje dosti od onega, katerega je poslanec Chasseloup-Labatt še pod Thiersovo vlado izdelal. Bistveni razloček je le v tem, da se po novi postavi Francosko razdeli v 19 vojnih okrajev, katerih vsak bo imel, kakor na Pruskem, en armadni oddelek z dvema devizijama. Thiers pa je hotel le 14 armadnih oddelkov, in pa posebne armade za Lijon in Pariz. Le v tem se nova organizacija razločuje od pruske, da armadni oddelki ne bodo stalno bivali v svojih okrajih. Načrt vlade to izrekoma podarja. Po preračunanjih generala Chaventona bo imela prihodnja francoska armada naslednjo moč: aktivna armada 704,714 mož, rezerva aktivne armade 510,294 mož, okrajna armada 582,523 in njena rezerva 625,633 mož, vse skupaj tedaj 2,423,164 mož, ogromno število zares, ki bo pa k sreči ostalo večji del le na papirji. Kedo bi toliko vojakov tudi vzdrževal!

V **Španjskih** kortesih je Castelar, dobri duh nove vlade, zopet imel izvrsten govor. Opominjal je k eneržiji, da se javni red zopet utrdi, in da se poslanci, ki so izstopili iz kortesov, zopet povrnejo. Castelar nasvetuje, da naj se armada reorganizira s tem, da se pokličejo izvedeni generali in da se narod oboroži. Dalje zagovarja vlado in terja, da jo poslanci podpirajo. Posebno pa je obsodil one, ki hote domovino raztrgati. Govor je bil z navdušenjem sprejet. Sploh se misli, da se „nespravedljivi“, ki so izstopili iz kortesov, vrnejo zopet vanje.

Na **Nemškem** so se možje naprednjaške stranke popolnem ločili od servilnih narodnoliberalcev, ki si čisto po krivem pridevajo to ime, ker so prav za prav le vladni postreščeki. Za to je posebno v porenskih pokrajinah veliko razdraženje zoper nje. Pri shodu, katerega so imeli naprednjaki 6. t. m. v Bonnu, so sklenili, da nečejo z narodnoliberalci ničesar več opraviti imeti. Isto je sklenil tudi centralni volilni odbor naprednjaške stranke v Berlinu. Vsled tega je velik hrup med narodnoliberalci.

Nekateri šleski katoličani so po vojvodi ratiborskem izročili cesarju Viljemu adresu udanosti. Odbor malteškega reda v Vratislavi pa je vsled tega odstavil vojvoda predsedništva. — Glasoviti Vagener Bismarkov priporočene, ki je bil v preiskavi zaradi barantije z železniškimi koncesijami, bode začel početkom oktobra izdajati političen dnevnik. Ker je bil že kot urednik fevdalne „Krz. Ztg.“ znan kot hud polemikar, se nekateri zelo boje, da jim bo z materijalom, ki ga je nabral v vladni službi, napravil še veliko grenkih ur.

Angleži se čudijo, zakaj da je letos koncem junija tako malo denarja ostalo od državnih dohodkov. Stvar pa se je pojasnila s tem, da je finančni minister Lowe plačal Amerikancem 1.250,000 lir šterlingov kot odškodovanje, v katero je genevsko mednarodno sodišče obsodilo Angleže zaradi škode, napravljene Amerikancem po vojni ladiji „Alabama“, ki je bila narejena na Angleškem. John Bull se kisto drži, ker treba plačati, za mednarodno pravo se pa ti kramarji niso nikoli brigali. Kazen je tedaj zaslužena.

V parlamentu je bil kljub ugovarjanju ministrov Gladstona in Enfielda z 98 glasovi proti 88 sprejet predlog poslance Richarda, da naj vlada skrbi za to, da se ustanovi permanentno mednarodno sodišče za poravnaje homatij med državami. Ako se ideja uresniči, utegne mnogo dobrega imeti.

Amerikanski poslanec v Rimu je vprašal svojo vlado, kaj da naj stori, ako se kateri odpravljenih redovnih generalatov obrne do njega zaradi posredovanja. Vašingtonska vlada je odgovorila, da naj se ne meša v to, ker stvar spada v notranjo uredbo Italije. Ako se katero onih društev čuti žaljeno v svojih pravicah, naj apelira na italijanska sodišča.

Dopisi.

Iz Haloz. [Izv. dop.] (Vlada, kn. vl. redništvo labodsko, — pa slovenske župne matice.) Dne 30. junija t. l. počastilo me je vladino in knezovladiškega redništva poverjenstvo v osebi c. k. okrajnega glavarja ptujskega g. Trautvetterja in pa prečastnega kanonika g. Ig. Orožna; prvi z nalogom, da se prepriča o slovenskih župnih maticah in potem stavi nekatera prašanja na odgovor zbog naše pisave, a drugi, da izpovem, je-li sem pisatelj ali v kaki zvezi s skladanjem nekega sestavka priobčenega v „Slov. Narodu“ meseca maja 1872 leta pod naslovom: „Kn. vl. redništvo labodsko“.

Vsled previšnjega prepisa bilo je ukazano od dne 1. maja 1784 pri nas v nemščini voditi župne matice, kar se zvečine šče dosle vrši. Marsikdo se hudo kači in peni v nekem pogledu na jožefovstvo, vendar se temu ukazu prek novih zakonov kot sevsama ponižen sluga do blatnih tel klanja in pokarja. Že 1849. l. je prikrojeni ustav v §. 5. narodom avstrijskim zagotovil narodno rav-

pazil, da najbolj izkušeni in previdni ljudje, ki dajejo drugim najboljše svete, čestokrat sami sebi slabo svetujejo.

Gospod Mauserre je bil uže kakih sedem ali osem let vdovec, kar ga je zelo težilo. Da-si iskan in okrožen od vseh strani, čutil se je ipak vedno nekako samotnega. Večkrat bi se bil uže lahko oženil, a nikdar mu nij bilo srce, ki se mu je ponujalo, po volji. Srečni so tisti čestiteljniki, katerim sreča vse nadomešča, srečni tudi oni prijatelji veselja, ki jim nij mari drugo nego zabava! Kdor išče v življenji opravkov in zabav, gotovo jih najde; a gorje onemu, ki ima srce! To je stvar, ki se na svetu najmanj potrebuje. Gospod Mauserre nij bil niti prijatelj veselja, niti goli čestiteljnik. Združeval je z odvažnim duhom vroče srce, kar je redkokrat zedinjeno. Da-si resen v svojej gorečnosti, imela je ipak pri njem strast večjo moč, nego previdnost, in je končala z budalostjo, ki mu je spridila karijero ter mu navlekla občno grajo. Istina je, da e naše najboljše imetje čestokrat vir največjih

nezgod. Tri mesece sem ga poznal in občeval z njim; kar zapazim neko spremembo v njegovem obnašanji: v sredi pogovora se je čisto utopil v molk, iz katerega se je le z največjo silo izkopal. Prisojal sem to s početka kakemu državnemu dogodjaju, ki mu morebiti nij bil po volji; on sam me je potegnil iz zmote. — Uvede me neki večer v svoj kabinet, katerega dvojne duri zaklene s skrivnostnim obrazom; tukaj mi pové, da popolno zaupa v moje prijateljstvo, in da želi z menoj pretehtati velevažni korak, ki ga misli storiti. Hode več časa po sobi in čestokrat globoko vzdihnóvši izpové se mi, da je zaljubljen v najboljšo, najčarovnejšo žensko, ki je pa v oblasti surovega sopruha, ki jo trpinči, kolikor jo more; da si je zvest, da ga ona ljubi, da pa do sedaj nij še ničesa dosegel, ker je njena duša, po njegovih besedah, ravna bila kakor trst; laž jej je uzročevala nepremagljivo grozo. Le nekaterim diskretnim osobam je tožila svoje trpljenje. Dostavil je, da jo preveč ljubi, da bi jo delil z možem; vso je hotel imeti sam, zato pa

mu nij drugega kazalo, nego odvesti mu jo. Hvala bogu, reče mi, da je soprug doma iz dežele, kjer je zakonska ločitev postavno dovoljena. Ko bode videl, da sem mu jo odvel, hitel bo veseliti se svoje svobode, in moja ljubica postane moja sopruha.

Gospod Mauserre bode srečen, rečem jaz, a kaj počne francoski poslanik? — Ko to zasliši, povesi glavo ter jo drži nekaj časa v rokah. Da, istina je, povzame, odpovedati se moram nekaj časa karijeri, ki mi je zelo po volji. Prosil bom za nedoločen odpust. Uzrokov mi ne manjka; navesti čem stanje svojega zdravja. Saj je tudi res, da sem bil preteklo leto bolan; zdravniki so rekli, da mi podnebje v Nemčiji ne ustreza, da se mi utegne bolezen povrniti, ako ostanem v Draždanih. Zakaj bi si pa tudi človek ne privoščil vsake reči, ki se mu rači? Življenje je uže tako ustvarjeno, da moramo voliti. Sreča se ne podarja, kupiti se mora.

(Dalje prih.)

nopravnost, tore ukinol navedenega jožefaka, — in državni osnovni zakoni od l. 1867 kažejo točko, katera dozvalja narodom razvoj na narodni podlogi. Misliti gre, da novi od državnega zbora izdelani, po večini zglašovani, ter od njegovega veličanstva potrjeni in podpisani zakoni imajo veljavo, vsaj inaiči jih vlada ne bi bila objavila. O resnici te trditve nas konči prepričujejo od one dobe med nami naseljeni židovi. Tudi gojimo mnenje, da novi zakoni starim navpik nasprotnim jemlje moč, inaiči jih nikdor ne bi sestavljal in razglašal. Vsakdo tedaj resno in dejansko ljubeči svoj rod in narodni govor mogel je oziroma na državni zakon brez skrbi početi rabiti materinščino v besedi in pismu, in kdor je imel javne knjige in matice voditi, tudi v teh, kar se je mestoma resnično zgodilo; toda lani meseca aprila račilo se je na pitanje kn. vl. redništva lobodskega popečitelju za uk in bogočastje izdati naredbo, katera pravi, da nij vzroka odstopiti od bivše navade*), in da torej imajo matice nadalje nemške ostati. Za Hohenwartha pa se je molčalo? Po takem bi ustava bila kakor žilava koža, ki se sme in daja za raznih ministerstev razno viti, sukati in raztezati. Dosle nam se je dozdevalo, da popečiteljski ukazi ne smejo biti v nikakšnem nasprotju z državnimi zakoni, nego se točno z njimi skladati, kar se v tem slučaju nikakor ne vidi. Vsled rečenega prigodka moglo bi se tako sklepati: popečitelj svojevoljno bije državni zakon po glavi, zakaj pa kdo drug oklenivši se zakona ne bi iz misli pustil jegove protizakonite naredbe, vsaj zakon ravno določuje ministerstvu kolobar, v katerem se smejo istega naredbe gibati, a ne protisloviti onemu, to je zakonu nasprotno določevati. Sme li popečiteljstvo krhati svetlim cesarjem posvečene postave, potem nij več ustava in zakonov, nego golo brezzakonje. Po naši razsodbi bi bilo manjše zlo zakona se porabno držati in služiti, nego li spolnitev naredeb z zakonom se križajočih opuščati. Čalarno je, da se je stoprv sedaj vlada zmisllila na preiskavo slovenskih župnih matic, da si jih je vladika že 1871. l. 11. junija pregledal, in da si se prepisi istih redno pošiljajo kn. vl. stolništvu, katero nij imelo ničesar opaziti, niti vladika sam ne, kar po pričuje kn. vl. redništva rešilo. Prihaja menda črna doba, od dne 21. junija 1871. v kateri se mnogoglavna in pogubna zmija reakcija pomalja in diže na površje. Ubogi Slovenec! ondi si, da te zbog rabe narodne pisave vlada preiskuje, presluhuje in najbrže tudi obsodi, ker se držiš zakona, in ker teški krvavi in penezni davek obilno plačuješ.

Zastran pisanja sestavka: „Kn. vl. redništvo labodsko . . .“ **) odgovorilo se je tako: „Nadzor sestavkov priobčenih v javnih listovih ima tiskovna oblast, čuti li se kdo žaljen na časti na službo mu je tiskovno sodništvo“. Državno pravdnštvo nij našlo v njem kvake, a kn. vl. redništvo nij navzdignilo tožbe v določeni dobi, amen tedaj zaradi tega sestavka na veke vekov; prešlo je namreč leto in mesec dnij. V političkih in narodnih rečeh nam je edin gospod zakon in pa narodna in državljanska dolžnost, vse drugo sem ne spada. Nekateri samosilni oblastniki res hočejo siloma morati da se duhovnik razčloveči, da se odreče člo-

veškim pravom, da biva samo brezmiselni sužnik in slepo orodje na slavo in ugodnost brezsrčnih nasilnikov, toda gobe sklivše se po nagli plohi hitro sčrvive, tako nasladnost razvivša se iz krivice delane narodu v kratkem utrne. Naša tolažba pa je, da človeškega duha nimate in imeti ne morete na ožinci. — Tako postopa načelnštvo Hermanove stranke čije kolovodji pod dvojno ličinoj na to delajo, da nas brže bolje kot narod ugonobe, in nijen Slovenec, kateri še v svojem poštenem srci nosi iskrico čiste ljubezni za svoj narod in zrnec zdravega razuma v možganih ne more v političkem in narodnem obziru hoditi s take bire ljudmi, kateri nijso niti za noht nikoli pospešili narodne zavednosti, razvoja in napredka, a skvarili na kope, kateri nas ovirajo in tlačijo v našem uredovanji dosti hujše in strastnejše nego li vlada.

Iz Maribora 10. julija. [Izv. dop.] „Slov. Narod“ je poročal o škandalu v Götzovi pivarni. Temu imam dostaviti, da je bil škandal med Reuterjem in Brandstetterjem tako velik, da je moral policijski komisar ta volilni zbor razpustiti. Poštenejši Mariborčani se še denes sramujejo tega shoda, sramujejo se Reuterja in Brandstetterja.

Za to so začeli na vse kriplje agitirati za tretjega kandidata, namreč dr. Sönsa. Ta bo najbrž tudi voljen, če bo le prevzel. Dr. Söns je „deutsch national“, ali prusofilnačisteje farbe. Torej politično naš najhujši sovražnik, ali — vsaj odprt, naravnosten z lica v lice, torej ker osobno pošten, vendar bolje ko ona dva. Reuter ima že tri tožbe na vratu. Dve zavoljo razžaljane česti, eno pa od oficirjev zavoljo pruske zastave. Toliko je gotovo, da Reuter ne bo nikoli mariborski poslanec, niti ne župan.

Iz Lokavca pri Ajdovščini 8. julija. [Izv. dop.] Čital sem uže večkrat v časnikih dopise iz Lokavca i nekateri so bili prav neslani, gledé občinskih razmér. Da ste v naši občini „dve“ stranki, to je res; toda, pravo gnjezdo teh razprtij je le v županskem starešinstvu, v kojem se vzdiguje eden čez drugega, i ravno to ovira celo občino v napredovanji. Ker je pri nas uže več tacihi možakov, kateri skrbijo za „narodno omiko“, so se združili oni pred polletom, ter obudili popred spijočo, tukajšno čitalnico. Hipoma je bilo vpisanih 40 udov! Naj več k temu pa je pripomogel „naš“ hvalevredni učitelj, g. Rajar, iskreni Slovenec za „Narod“ i „domovino!“ Koj smo naročili 12 najpotrebnejših slovenskih časopisov i vzeli v najem za bralnico, pripravno sobano. Pa žalibože, kmalu na to se je razglasilo, da se je tukajšnjo županstvo mej saboj sprlo, čegar razprtije nam dela še zdaj slabe nasledke. Da ljudstvo posluša i posluša kaj bode iz tega, mej takim vednim razporom — nij čuda, da je začelo ono dvomiti nad vsakim napredkom tukajšne občine, i to bode trajalo, dokler se starašinstvo ne zjediní. Kdo pa je tega vzrok??? Menim, da le sama edina sebičnost i prevzetnost! od nekaterih, koji gledajo na vsako besedo, eden drugemu rečeno mej soboj. Skoz to se prijateljstvo zgubi, sovražstvo pa vedno večje postaja! Teško bi bilo te dve stranki kedaj zjediniti? — pa pustimo je, naj se sučeti po burji vipavske doline, koja večkrat pri nas močno razsaja, da nam včasih veliko škode napravi. —

Poglejmo pa druge razmere tukajšne občine. Po dolgem pričakovanji dobili smo vendar šolo i tekoče leto tudi izvrstnega učitelja; — mladenič, po zunanje lepe rasti i zale postave; mimo tega pa bistrega uma i pohlevnega duha, kar se nam vsem i našim otrokom močno dopada.

Pa žalibože, da naše občinsko, krajno šolsko svetovalstvo se tako malo briga za šolske potrebe, da mora učitelj sam iz svojega žepa poskrbeti za nekatere priprave i šolska učila.

Županstvo, pozor! — Da se nam obdrži učitelj i šolski red; kajti, ravno naša občina potrebuje modrega učitelja, kar pa menim, da bi boljšega ne dobila, kakor je ravno sedajni, kateri je vže vsadil dober sad v nedolžna srca naše mladine. On je pravi narodnjak, kateri neutrudljivo dela za poduk i dobro vzrejo naših otrok. Prostovoljno pričel je ob nedeljah podučevati naše otroke v pisanji, čitanji, računstvu, kmetijstvu in v petji po sekiricah (notah). Gospod učitelj! le tako naprej, za kar vam bomo hvaležni, mi i naši otroci na veke! —

Vam, županstvu i odboru krajnega šolskega nadzorništva priporočamo, da bi se naša šola naj manj v drugo ali saj v tretjo vrsto vredila in učitelju plača zboljšala, ker naše razmere to zahtevajo, ko plačujemo visoke davke i štejem o čez tisoč duš, otrok pa čez 150 za šolo.

A. Slokar.

Domače stvari.

— (Iz Dunaja) se nam piše: Vse tukajšna slovanska društva dajo 26. jul. veliko besedo v slavo stoletnega rodnega dne J. Jungmana v prostorih Zobel-ovih v Fünfhausu. Čisti dohodek je namenjen za utemeljenje češke šole v Beči.

— (K Jungmanovi svečanosti) v Prago sta šla g. Noli, kot starosta „Sokola“ in g. Staré, kot ud in zastopnik dramatičnega društva. — Ker se od drugod iz Slovenije menda ne bodo udeležili Slovenci osobno, pa moramo vendar Čehom svoje simpatije izkazati, nasvetujemo, da se v nedeljo od raznih krajev Slovenije vsaj telegrafično odboru slavnostnemu telegrafično slovanska čutila izraze.

— („Sokol“) je razposlal sledeče: Vabilo k prvemu letošnjemu izletu „Sokola“ v nedeljo 13. t. m. popoldne po Ljubljani h gosp. Matevžu na močvirje. Red: Sokolci se zbirajo v društveni opravi v telovadnici v Gradišči do pol 3. ure, in gredo potem v četi do čolnov v Krakovo. Točno ob 3. uri se odpelje društvo z godbo na okinčanih čolnih na močvirje. — Pri gosp. Matevžetu bode občna veselica: petje, godba, potem ples in ob 8. uri zvečer se društvo vrne domu. Reditelji izleta so gg. Drenik, Jeločnik in Komár. Kakor je hilo pri prejšnjih enakih izletih, da so bila povabljeni narodna društva, isto tako se uljudno vabijo vsi č. družbeniki narodnih društev k omenjenemu izletu v nedeljo popoldne, po Ljubljani h g. Matevžetu. — Za Sokola in čest. občinstvo bodo pripravljeni 4 veliki čolni, — Vožnja tje in nazaj bo veljala za osobo 40 kr.; otroci plačajo polovico. — Glavno zbirališče v Krakovem. Veselico bo pospešilo: petje, godba, umetni ogenj, i. t. d., za dobro postrežbo pripravili bodo vse pri Matevžetu.

*) Kak razlog pa je zakonarstvo imelo? Pis.

**) Kateri ravne govori o navedenem minist. ukazu razglašenem po kn. vl. redništvu. Pis.

— („Slovenski Gospodar“) bi rad udrihal po „Slov. Tedniku“, pa njegovo orodje je topo in skrhamo. Med drugim „protestuje“ proti temu, da se je g. Vošnjaku poljubilo, za gospodarski članek posneti iz števil 20. in 21. „Gosp.“ dne 22. maja spis g. Wokauna o reji kureline, vira pa ne imenovati, kar postava prepoveduje.“ Ko bi duhovni g. Ulaga izmed kmetskih listov saj graški „Steirischer Landbote“ čital, kar bi njemu kot uredniku gospodarskega lista gorko priporočali, vedel bi, da se nahaja v „Steirischer Landbote“ štev. 10, dne 15. maja spis: „Die steirischen Kapaunen als Ausfuhrartikel. J. M. Wokaun.“ Iz tega originalnega spisa je „Sl. Tednik“ napravil svojo kratko notico in proti temu bi se k večjemu „steir. Landbote“ in g. Wokaun imela pritožiti, ne pa „Slov. Gosp.“, ki je duševno tako reven, da se iz njega nikdo ne bode na duhu okoristil.

— (Kaj so slovenski volilci?) „Pravni“ „Slovenski Gospodar“ v Mariboru trdi na prvi strani v št. 28. t. l., da so volilci „čreda“, ker svojim vrnim tako-le piše: „Pozor torej, da vam volkovi med čredo ne pridejo.“ Za tak kompliment naj se svestni volilci „Gospodarju“ zahvalijo. Da, „pravnim“ je narod le „čreda“, — enkrat so se spozabili in od srca govorili.

— („Najemnik hudičev“) je — kdo neki? — čujte: „Slovenski Tednik“ je „najemnik hudičev!“ Tako se bere v „Gospodarji“ št. 28. Odkar so „pravni“, menda včasih za spremembo tudi malo noré.

— (Ljubljanska mestna gospodarka) je izlet „Sokolov“ dovolila proti temu, da se Sokolci ne zbero v mestu.

— (Goveja kuga). Ker je goveja kuga na Kranjskem ponehala, sta c. k. namestništvo v Gradci in c. k. deželna vlada v Celovci odločila, da je meja med Kranjsko, Koroško in Štajersko zopet odprta.

— (Kopanje v Ljubljani.) Kakor druga leta, se je tudi letos postavil pri Ljubljani na Ternovem ponton za kopanje. Škoda, da še nij bilo mogoče, redno kopalnico napraviti, katero res v Ljubljani zelo pogrešamo. Pri kolezijskem mlinu je sicer kopalnica, a preoddaljena od mesta. V letošnji vročini čuti vsak človek potrebo v hladni vodi kopati se. Zato odbor, ki je postavil provizorično kopalnico v Ljubljani, ustreza občinstvu tem bolj, ker so cene za kopanje niske, za celo poletje 4 gold., a za 12 kopel 1 gold.

Razne vesti.

* (Dunajska razstava.) Državni zbor je za dunajsko razstavo lepo svoto 17 milijonov goldinarjev privolil. In zdaj beremo po časnikih, da je ves ta denar že pošel v rokah barona Schwarza. Dohodki po plačujočih obiskovalcih razstave pa so dozda še zmirom prav skromni, v nobeni razmeri s stroški. Fijaško dunajske razstave se ne da tajiti, če prav priznamo, da je temu kriva nekoliko tudi dunajska borzna katastrofa.

* (Tarife za telegrame.) Od 1. avgusta t. l. začeni se plača za vsak telegram od 1 do 20 besed po Avstrijsko-Ogerskem 50 krajc. ne glede na daljavo in za vsakih 10 besed višje 25 krajc. Ob enem se bodo vpeljale telegrafne marke.

* (Spreobrnjenje k judovski veri.) Nek jud na Dunaji se zaljubi v krščansko deklico ter jej ponudi zakon, ako se ona da pojuditi. Deklica, moža željna, pri-

voli. Ko jo v sinagogi vpraša poredoma „rabi“, ali bode svojemu možu zvesta, odgovori ona: „na Jeses, se ve da“. Ko so judje slišali v svoji sinagogi to krščansko ime, so se tako prestrašili, da hočejo zdaj sinagogo vnovič „bogosloviti.“

* (Tatvina.) Krčmarju Jožefu Ogrizku, v okraji rogačkem je bilo iz zaprte kleti ukradeno tri vedra vina in za 115 gl. mesa.

* (Nesreča vsled petroleja.) Kakor poroča „Köln. Ztg.“ se je v Sieni to-le dogodilo. Mlada lepa žena necega arhitekta je 26. junija predno je spat šla, doht v petrolejski lampi odvijala in pri tem je plamen v lampo prišel in se je ves petroleum vnel. Glaž se razpoči, plamen se razlije po obleki gospej, njej mož jej priskoči na pomoč, a on omedli kmalu. Žena vsa v ognju, skuša skozi vrata ubežati, sosedje prilete, a nobeden nij mogel nič pomagati. Žena je umrla v strašnih mukah. — To uči, kako previdno je treba s petrolejem ravnati.

* (Potres) v laškem mestu Belluno je bil strašen in še zdaj menda se ponavlja. Več hiš je podrtih, cerkev je skupaj pala, ljudje si ne upajo v mestu prebivati, temuč so se na polje izselili.

* (Perzijski šah) si ogleduje Evropo. Kot „kralj vseh kraljev“ se je v Petrogradu ruskemu carju s tem hvaležnega skazal, da mu je podaril — Rusijo. Zdaj pa je v svoji milosti ruskega državnega kancelarja kneza Gorčakova imenoval za svojega častnega velikega vezirja. Spremistvo šahovo od snažnosti nema pravega pojma. V Petrogradu in Berlinu so šahovi dvorniki sobe tako nesnažne zapustili, da je več tednov trebalo, smrad iz soban odpraviti.

Narodno-gospodarske stvari.

— Delegati avstrijskih trgovinskih zbornic so 10. t. m. zbrali se, da bi dogovorili in posvetovali se, kako bi se denarne nesreče, nastave vsled borzne katastrofe, za- branile v trgovinskih krogih.

— Denarne razmere na dunajski borzi se po malem boljšajo; a hudi nasledki denarne stiske na kupčijo in obrtnijo se povsod kažejo. Nekoliko novih železnic, katere so bile že v delu, se ne more dalje zidati zaradi pomanjkanja denarja in kar je od vlade koncesijoniranih novih železnic ne dohodo potrebnega kapitala. Med temi ste tudi železnice Knittelfeld-Zaprešič in Dunaj-Noví. Graška trgovinska zbornica je vsled tega sklenila, vlado prositi, da bi ona sama začela na državne stroške zidati tiste železnice, katere so bile v poslednjem zasedanju državnega zbora dovoljene. Zbornica svojo prošnjo posebno s tem podpira, da železniške fužine na zgornjem Štajerskem že zdaj dosti menj naročil dobivajo, ker je zidanje nekih železnic ustavljeno. Če tako naprej gre, pridejo fužine v hudo stisko in to bi za celo Štajersko bila velika nesreča. Stvar je res pomiselka vredna, če prav ne pričakujemo, da bi vlada se hotela spuščati v zi-

danje železnic. Vsakako bi moral poprej državni zbor poprašan biti.

— Lvovsko-črnoviška železnica. Bralci se še spominjajo škandala, kateri je zaradi te železnice nastal proti dr. Giskri, bivšemu upravnemu odborniku te železnice. Od istega časa je Giskra v javnem mnenju obsojen kot sebičnej, ki je svojo politično veljavo zlorabil za osobne namene. Giskra je sicer skušal opravičevati se in v poslednji sesiji državnega zbora je tako predržen bil meč obračati proti trgovinskemu ministru, kakor da bi ta krivico delal upravnemu odboru Lvovsko-črnoviške železnice. Stvar je v tem naprej tekla in zdaj jo je državni pravdnik v roke dobil. Pričakati imamo tedaj zanimivo kazensko razpravo, pri kateri utegne tudi Giskra zapleten biti.

— Turške železnice. Med avstrijskim poslanikom in turškim ministrom vnanjih zadev je bila 29. maja sklenena pogodba glede zveze bosnijskih železnic z avstrijskimi. Po tej pogodbi mora Turčija dve črti v Bosniji zidati in sicer od Banjaluke čez Sarajevo, da se zveže rumeljska in macedonska železnica z ogersko in od Samača pri Sadi po bosnijski dolini do prve črte v Butavaču. Zidanje teh železnic mora gotovo biti v desetih mesecih. A Avstro-Ogerska je zavezana, obema železnicama dovoliti, da gresta naravnost in sicer črta od Novi do Zagreba in črta od Samača do Siska.

Tuji.

11. julija.

Evropa: Secrini iz Oggerskega. — Dolschein iz Gorice. — Leminger iz Augsburga.

Pri Elefantu: Caneraro z rodbino, Caneraro grofica in družina iz Laškega. — Ferluga, Usiglio Bondi, Usiglio Maria iz Trsta. — Simčič iz Klana. — Jung iz Dunaja. — Prosenc iz Kranja. — Strahamer iz Neutre. — Praznik iz Rašice. — Altmayer z družino iz Reke. — Orein iz Radoljce.

Pri Mallé: Fink iz Grada. — Satler iz Dunaja. — Razingner iz Korena. — Fenegoto iz Udine. — Bretner iz Trsta. — Ernst iz Postojne.

Dunajska borza 11. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gl.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	gl.	55	kr.
1860 drž. posojilo	103	gl.	—	kr.
Akcije narodne banke	976	gl.	—	kr.
Kreditne akcije	230	gl.	50	kr.
London	111	gl.	25	kr.
Napol.	8	gl.	88	kr.
C. k. cekini	—	gl.	—	kr.
Srebro	108	gl.	75	kr.

Kilovim

je celó neškodljivo zdraveče maslo za kilove od G. Sturzeneggerja v Herisan, (Švicarsko), nepričakovano zdravilo. Cena za lonček 3 gl. 20 kr. a. v. Prod ponarejanjem, ki na prevaro občinstva meri, se resno svari; nobena razločba ne more moje skrivnosti razodeti. Spričevala in zahvalna pisma popolnem ozdravljenjih se tukaj ne navedejo, ker se taisti v poduku za rabo mnogobrojao nahajajo. Prodaja jo G. Sturzenegger sam, in sledeče zaloge: v Gradci Viktor Grablovitz, lekarnica „zum Mohren“, na Dunaji Jos. Weiss, lekarnica „zum Mohren“. (177—1)

Najboljše in najcenejše

oljnate barve, lake in firneže

ima samo

Adolf Eberl,

na glavnem trgu, v krojaških ulicah

v

(168—3)

Ljubljani.